

УДК 633.34:631.81

Мазуренко Б. О.^{1*}, доктор філософії, доцент кафедри рослинництва
Гуменюк А. В.¹, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
 Національний університет біоресурсів і природокористування України
 *e-mail: mazurenko.bohdan@nubip.edu.ua

ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РАННЬОСТИГЛИХ СОРТІВ СОЇ

Соєва культура є найпоширенішим джерелом рослинного білка в кормових раціонах і разом з тим має великий потенціал продуктивності. Сучасні сорти сої ранньостиглої групи мають генетичний потенціал, що перевищує 6 т/га, але у виробничих посівах урожайність залишається в межах 2–4 т/га. Основним обмежуючим фактором є дефіцит нутрієнтів та вологи в момент цвітіння та чутливість окремих сортів до несприятливих умов середовища.

Метою нашого дослідження було встановлення реакції трьох ранньостиглих сортів сої 'Ніагара', 'Рапсодія' та 'Кіото' (фактор А) на позакореневе підживлення комплексами мікроелементів та стимуляторами росту (фактор Б) – Ерайз Р (1,2 л/га) та Атонік Плюс (0,2 л/га), що вносилися одноразово у фазу третього трійчастого листка (ВВСН 15).

Попередником сої була пшениця озима. Обробіток ґрунту – звичайний зяблевий (глибина оранки 20–22 см). Насіння перед сівбою обробляли інокулянтном Ризоактив концентрат (на основі бактерій *Bradyrhizobium japonicum* еко/001, *Bradyrhizobium japonicum* еко/002, *Bradyrhizobium japonicum* еко/003) з розрахунку 2 л/т насіння. Норма висіву насіння сої становила 400 тисяч схожих насінин/га, глибина сівби 4–6 см, спосіб сівби – звичайний рядковий з міжряддям 15 см.

Стимулятори росту продовжували вегетацію сої на 3–5 діб за рахунок збільшення тривалості цвітіння, особливо у сортів 'Кіото' та 'Рапсодія'

при застосуванні Атонік Плюс. Площа листя у фазу наливу бобів на контролі становила 23,6–25,8 тис. м²/га, а за обробки стимуляторами росту збільшувалася до 27,3–29,1 тис. м²/га. Позитивний вплив спостерігався на висоту рослин (в середньому 5–10 см приросту довжини) так і висоту прикріплення першого боба (0,9 см).

Реалізація генетичного потенціалу забезпечувалася за рахунок збільшення кількості бобів на рослині, і відповідно кількості насіння з рослини. Найефективнішим серед препаратів виявився Атонік Плюс, який забезпечував збільшення кількості бобів з рослини на 2,8 шт. у сорту 'Кіото' (19,6 шт. на контролі), 4,1 шт. у сорту 'Рапсодія' (21,4 шт. на контролі) та 8,1 шт. у сорту 'Ніагара' (23 шт. на контролі).

Урожайність насіння зростала з 2,26 т/га на контролі до 2,64–2,65 т/га при обробці Ерайз та Атонік Плюс. Найбільший приріст урожайності забезпечували обробки Атонік Плюс у сортів 'Ніагара' (+0,43 т/га) та 'Кіото' (+0,49 т/га), а в сорту 'Рапсодія' приріст сягав 0,43 т/га за обробки Ерайз Р. Вміст білка у насінні за обробки регуляторами росту в сорту 'Ніагара' досягав 40,6% (+1,5% до контролю), у сорту 'Кіото' – 36,7% (+0,9%), у сорту 'Рапсодія' – 34,5% (+2,2%).

Застосування стимуляторів росту дозволяє збільшити урожайність зерна сої ранньостиглих сортів за однакового рівня технології за рахунок зменшення абортів бобів, і як наслідок формування більшої кількості насіння при позитивному впливі на інші біометричні показники рослин.

УДК 631.563:633.854.78

Миронюк М. Я., магістр 2 року навчання
Жемойда В. Л., канд. с.-г. наук, професор
 Національний університет біоресурсів і природокористування України
 e-mail: roman.spriazhka@nubip.edu.ua

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИПРОБУВАННЯ НОВИХ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ

Соняшник є однією з найпоширеніших культур у світі. В Україні в останні роки посівні площі під соняшником розширились, за рахунок його поширення майже у всі регіони загальною площею до 6 млн. га. У 2024 році валовий збір склав майже 19 млн. т. На сьогодні це єдина культура, переробка якої має замкнутий цикл і на продаж/експорт йде готова продукція – олія.

У зв'язку з розширенням посівних площ під соняшник, щорічно на ринок поступають нові гібриди різних оригінальних. Серед них є гібриди, які згідно їх характеристик не залежать від погодних-кліматичних зон і показують себе не гірше, ніж окремо створений гібрид для певної зони.

Метою нашої роботи було екологічне випробування перспективних гібридів соняшнику у зонах Полісся, Лісостепу та Степу, всестороння оцінка їх за комплексом господарсько-цінних ознак та рекомендації щодо особливостей їх вирощування.

Польові дослідження проводились на полях компанії KERNEL, у кластерах «Дружба-нова» та «Харківський». Для проведення дослідження було відібрано по 4 поля в зонах Полісся (с. Скитьки, Чернігівська обл.), Лісостеп (с. Хороше Озеро, Чернігівська обл.) та Степ (с. Миколаївка, Харківська обл.) та висіяно досліджувані гібриди: 'Альдазор', 'Еленіс', 'Сурест'. Методика проведення досліджень загальноприйнята. Особливу увагу